

naaer et godt eller et modent Resultat. — Fra den ene Side siges det, eller der lægges særlig Vægt paa, at Universitetet er en Anstalt, en Institution, der skal sigte til den videnskabelige Udvikling og væsentlig dette, og som netop skal befries for meget af det, der ikke sigter særlig i denne Retning; nemlig Undervisningen og den videnskabelige Overleverelse til Ungdommen. Fra den anden Side eller fra anden Side, jeg tør ikke paastå, at Ytringerne ere fremkomne saa bestemt fra noget Partis Side, lægges der stærkere Vægt paa, at Universitetet skal yde Mere, end det gjør i Retning af Undervisning, af Dplæring, af at stille sig i Forhold til de Unge. I den Henseende siger jeg, at saalænge man er væsentlig uenig om dette Punkt, saalænge er der ikke noget fornuftigt Resultat at vente. Universitetet mener at have truffet og vundet et Synspunkt og at staa paa et Standpunkt her, som forliger, bringer de to Krav i Overensstemmelse, som hos os maa forenes, fordi vort Land er saa lille, og vore Kræfter ikke ere større. Det maa forbedres, at vi baade have Videnskabens Dykkelse og paa det samme Sted Overleverelsen til de Unge. Vi tro i alt Væsentligt at have naaet dette Standpunkt, og jeg mener derfor, at saalænge Uklarhed og Uenighed om dette bestaar, er Universitetets virkelige sielblifikke Tilstand bedre end de formentlige Reformers, som i forskjellige Retninger tilstræbes fra anden Side. Jeg skal her indskyde en Bemærkning; til den Ungdom, der skal undervises, mener jeg, maa ogsaa høre den Ungdom, der skal indtræde i visse Embedsstillinger, — ikke alle, thi det er ganske vist, at en Embedsexamen ikke kræves for al Embedsvirksomhed — ikke for Universitetets Skyld, men for den Virksomheds Skyld, som skal udføres af disse Embedsmænd. Der kan være mange administrative Embedsforhold, hvortil det ikke behøves juridisk Examen; men jeg paastår, at juridisk Examen maa være anlagt paa videnskabelig Grund og lært ved Universitetet. Man kan ganske vist sige, at en Dommer og en Sagfører, naar han skal fyldestgjøre de Krav, der stilles til ham — til en vis Grad tilfredsstille vore Sagførere dem ikke, forsaavidt de nemlig ikke behøve at tage juridisk Embedsexamen — burde have taget den, fordi der her kræves virkelig videnskabelige Forudsætninger og Grundlag. Det nytter nemlig ikke at sige, at en Dommer og Sagfører kan uddannes alene ad praktisk Vej. Livet kan naturligvis lære ham Meget af det, der behøves, og kan erstatte ham Meget af det, som han ikke har lært ved Universitetet, men den almindelige Regel er den modsatte, og jeg tror, man maa erkende, at i de 150 Aar, den juridiske Examen har bestaaet, thi ældre er den ikke hos os, har den med Hensyn til Dommerstanden og Sagførerstanden, naar man vil se paa denne Side af den danske Kulturudvikling med retferdige Øine, havt en Indflydelse, der ikke kan mistjendes. —

Dernæst er der endnu Et, hvorfor jeg maa betragte det, der sandsynligvis kan naas ad den foreslaede Vej, som lidet praktisk, og det er, at der og særlig ogsaa gennem de ærede Medlemmers Udtalelser, som have nærmere præciseret de Fordringer og de Reformers, som kunde ønskes, viser sig en høj Grad af Mangel paa Blik for, hvad man kan gjøre ved Reglementer, Institutioner og Anordninger, og hvad man aldrig i Verden kan gjøre paa den Maade, men maa lade bero paa Personerne. Man kan opstille de skønneste Paragrafer om, at Universitetslærerne skulle holde vækkende Foredrag, at de skulle begejstre de Unge, at de skulle sætte sig saaledes i Forbindelse med dem, at der kan udgaa en Videnskabelighedens Strøm deraf. Alt dette er kun et dødt Bogstav. Fordi det staa i et Reglement, vil det ikke kunne overholdes som Retsforanstaltning. Der er kun Et at gjøre i Henseende til den Maade, hvorpaa der læres, nemlig at vælge de bedste Mænd, som man kan faae; bedre end en Mand er, kan man dog ikke gjøre ham. Hvad enten det staa eller ikke staa i Reglementer og Anordninger, at der skal holdes Kolloquier, Examinatorier, Timeundervisning, frie Foredrag eller vækkende Foredrag og ikke detaillerede Fremstillinger, saa bliver det Altsammen betydningsløst, det vil sige, det er og bliver dog kun et tomt og dødt Bogstav. Hvorledes skal en Minister nogen- sinde kunne overholde dem. I saa Henseende er det en gammel Sandhed, at ingen Embedsmænd, eller hvad man vil kalde dem, mindre end de, der lyde under Kultusministeriet, ere istand til at kontrolleres; kan man ikke stole paa Personer, saar man Intet gennemført. Der kan lige saa lidt ved Reglement frembringes en Professor, som har Gave til Overleverelse til de Unge, hvilket jo maa betragtes som noget overmaade Ønskeligt, som der ved saadant kan frembringes en god Skuespiller ved det kongelige Theater eller en Præst, der kan holde opbyggelige Prædikener. Der maa man stole paa Personerne, de kunne ikke skabes ved Reglementer. Der er saa Meget af det, der er sagt under Forhandlingerne, som virkelig maa erkendes i sin Almindelighed for at være fuldstændig sandt, som aldrig nogen af Universitetets Lærere kunde have mistjendt, og med Hensyn til hvis Opfyldelse han har gjort, hvad han formaaede, men som bliver fuldstændig betydningsløst at opstille i Reglementer. Hvad man kan gjøre, det er, hvad Lydskerne kalde „magreglen“, noget stærkere, hvis det er ønskeligt. Der kan skrives: saa mange Timer holdes Forelesninger, der skal være Bienniumsplaner, og der skal ske fornødne Indberetninger om, hvorledes man har opfyldt det og det, og det kan foreskrives, hvad der ogsaa sker ved enkelte Universiteter f. Ex. i Rusland, at Professorerne hver Dag maa aflevere deres Manuskripter, for at det nøie kan paases, hvad de lære de Unge. Men saa er det sikkert,